

Česká republika

Česká školní inspekce

Liberecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní umělecká škola Semily

Komenského náměstí 148, 513 01 Semily

Identifikátor školy: 600 099 393

Termín konání orientační inspekce: 11. – 14. listopadu 2002

Čj.:	083 322/02-4017
Signatura:	oh5kw113

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřízení hudební školy v Semilech se datuje k roku 1939. Vznik lidových škol umění v roce 1961 umožnil její rozšíření o další umělecké obory. V roce 1991 byla přejmenována na základní uměleckou školu (ZUŠ). Přes několikrát stěhování nenalezla dosud vhodné prostory, kam by bylo možné umístit všechny vyučované obory. Je proto nucena zřizovat odloučená pracoviště i v okrajových částech města. Mimo sídlo školy provozuje pobočky umístěné v budovách ZŠ v Boskově, Vysokém nad Jizerou, Košťálově a Libštátě.

Umělecké vzdělávání poskytuje v přípravném a základním studiu I. a II. stupně i formou studia pro dospělé v hudebním (HO), výtvarném (VO), tanečním (TO) a literárně-dramatickém oboru (LDO) celkem 833 žákům ze spádové oblasti semilska. Povolena kapacita 950 žáků vytváří dostatečnou rezervu pro rozšíření nabídky dalších činností.

Škola je od roku 1995 příspěvkovou organizací s právní subjektivitou, zřizovatelem je Město Semily, Husova 82, 513 01 Semily. Zřizovací listina byla vydána dne 15. 6. 2001 na dobu neurčitou, s účinností od 1. 7. 2001. Dokument vymezuje hlavní účel a předmět činnosti, pravomoci a povinnosti statutárního orgánu, právo hospodaření s majetkem a odloučená pracoviště. Organizace má povoleno provádět doplňkovou činnost.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v HO a VO,
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným dokumentům v HO a VO,
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v HO a VO.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve školním roce 2002/2003 zajišťuje výuku 36 pedagogů, z toho 16 pouze na částečný vyučovací úvazek a dva na dohodu. Úplnou odbornou a pedagogickou způsobilost má 24 učitelů.

Hudební vzdělávání poskytuje celkem 28 vyučujících (z toho tři bez požadované odborné a pedagogické způsobilosti) ve hře na klavír, housle, violu, violoncello, zobcovou a příčnou flétnu, dechové nástroje dřevěné i žesťové, kytaru, akordeon a dále v předmětech hudební nauka (HN), přípravná hudební výchova (PHV), komorní, souborová hra a sborový zpěv.

Ve VO vedou výuku čtyři učitelky (jedna na plný pracovní úvazek), dvě z nich jsou začínající. Všechny mají odbornou způsobilost, jedna si studiem doplňuje vysokoškolské vzdělání.

Výuku v TO zajišťují v plném vyučovacím úvazku dva vyučující (odborně i pedagogicky způsobilá učitelka a korepetitor). LDO je v Semilech obsazen jednou plně kvalifikovanou vyučující, na odloučených pracovištích Libštát a Košťálov externím učitelem bez potřebné specializace.

Ředitel průběžně řídí školu tradiční formou (porady a osobní kontakty). Jeho poradním orgánem je pedagogická rada, umělecká rada není ustavena. Z metodických orgánů pracují tři

předmětové komise (pro klávesové nástroje a zpěv, smyčcové nástroje a kytaru, dechové a bicí nástroje).

Za bezpečný provoz v hlavní budově zodpovídá školník, v odloučených pracovištích pověření učitelé, kteří mají v případě nutnosti zajištěno telefonické spojení (včetně vlastních mobilních telefonů).

Začínající a nekvalifikovaní učitelé mají možnost konzultovat své metodické postupy se zkušenými pedagogy.

Denní osobní kontakt ředitele s vyučujícími je omezen pouze na hlavní budovu. Hospitace probíhají sporadicky, častější jsou krátké informativní vstupy do hodin, bez písemných zápisů. Zápisy vede ředitel pouze z kontroly pedagogické dokumentace, avšak i přes toto opatření nebyla dokumentace VO vedena dostatečně průkazně. Poznatky z kontrolní činnosti se snaží následně analyzovat a v průběhu neformální diskuse s vyučujícími hledat účinné cesty k odstranění zjištěných nedostatků. Kvalitu výstupů vzdělávání zjišťuje přímou účastí na interních a veřejných akcích.

Celkové klima je vzhledem k rozvoji žáků velmi dobré, škola podle možností přizpůsobuje nabídku požadavkům rodičovské veřejnosti a důsledně zohledňuje komplikovanou dopravní obslužnost spádové oblasti.

Vzhledem k velikosti školy i k počtu odloučených pracovišť a poboček není organizace výchovně-vzdělávací činnosti jednoduchá. Vedení tvoří ředitel, funkce zástupce nebyla ustavena (i když bylo toto doporučováno minulou inspekcí).

Kompetence zaměstnanců jsou uvedeny v pracovních smlouvách. Pracovní řád nebo jiná forma písemně zpracovaných pravidel organizace a provozu školy nebyly inspekci předloženy. Všichni zaměstnanci byli seznámeni s písemně vypracovanými pravidly pro hodnocení své práce.

Školní řád je definován tak, aby umožňoval bezproblémový provoz. Sestavení rozvrhu hodin silně ovlivňuje dopravní dosažitelnost.

Systém vnitřního toku informací je založen především na vzájemné osobní komunikaci (pedagogický sbor – ředitel). Hlavní budova z prostorových důvodů nemá sborovnu, a proto má každý učitel vlastní schránku na ukládání pošty a aktuálních písemných informací.

Pro rodičovskou veřejnost jsou ve společných prostorách instalovány informační nástěnky, po domluvě s vyučujícími jsou možné individuální konzultace. Oficiálně ustavené rodičovské sdružení pomáhá při organizaci koncertů i jiných akcí školy, samostatnou organizaci rodičů má pěvecký sbor Jizerka.

Pro vnější informační systém je charakteristický tradiční způsob prezentace formou různých propagačních materiálů, pořádání koncertů, představení a výstav výtvarných prací.

Spolupráce se zřizovatelem je sice dobrá (Město Semily se stará o bezproblémovou ekonomickou stránku zajištění provozu), na druhé straně však není dlouhodobě řešena prostorová situace ZUŠ.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům průměrné.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hlavní budova v Semilech slouží ZUŠ od roku 1992. Současným podmínkám již nevyhovuje, protože nenabízí dostatečný prostor pro zřízení potřebného počtu učeben pro individuální

a zejména kolektivní formy výuky. Vedení školy je nuceno operativně zajišťovat vyučování na dalších místech v Semilech, čímž se dostává do rozporu s Rozhodnutím o změně zařazení do sítě škol (čj. 20 591/2002-21), kde některá v současnosti užívaná odloučená pracoviště nejsou uvedena.

Nedostatečný počet učeben pro individuální vyučování HO je řešen střídavým provozem dvou i více pedagogů. Všechny třídy jsou vybaveny klavíry, které jsou pravidelnou údržbou a laděním udržovány v provozuschopném stavu. Poněkud horší kvalita nástrojů je na odloučených pracovištích. Také využívání učeben ZŠ po dopoledním provozu není pro individuální výuku (zejména z hlediska psychohygieny) vhodné. Vyučující mají podle potřeby k dispozici další školní hudební nástroje, část z nich je určena k zapůjčení žákům. Pro potřeby oboru také slouží dlouhodobě budovaný notový archiv.

Učebna HN a PHV je vybavena potřebnou audio a videotechnikou, nedostatečný prostor umožňuje sice naplňovat učební plány (UP) požadované počty žáků ve skupinách, ale neumožňuje již obohacovat výuku o další, zejména pohybové aktivity.

VO je v hlavní budově vyučován ve dvou dost od sebe vzdálených pracovnách. Pro grafické práce i pro odkládání oblečení žáků používají malou a k jedné učebně přilehlou chodbu. Skladovací prostory s výtvarným materiálem jsou ve volně přístupné chodbě u druhé odborné pracovny. Přestože se prostorové podmínky od minulé inspekční návštěvy zlepšily (o pěknou dílnu s keramickou pecí) nejsou stále dostačující. Žáci mohou pouze s problémy tvořit u ateliérových stojanů studijní vícerozměrné prostorové i plošné práce. Vybavení oboru v hlavní budově pomůckami a výtvarným materiálem však odpovídá požadavkům stanoveným platným vzdělávacím programem.

V budově družiny Základní školy Vysoké nad Jizerou je pro VO určena samostatná učebna s vlastním starším školním nábytkem. Estetika prostředí této místnosti se příliš neliší od běžných prostor používaných školní družinou, působí velmi neosobně.

Veškerý spotřební výtvarný materiál dostávají žáci ve škole.

TO používá tělocvičnu ZŠ na Komenského náměstí a LDO našel dostatečné prostory (včetně kabinetu) v Kulturním centru Golf.

Škola nemá k dispozici ani vlastní sál s minimální kapacitou pro pořádání interních akcí.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ V HO A VO

Realizace vyučovaných oborů

Vyučované studijní obory (HO, VO, TO, LDO) odpovídají rozhodnutí o změně zařazení školy do sítě škol.

V HO pedagogové postupují podle UP čj. 18 418/95 v souladu s platným rozvrhem hodin. V individuální nástrojové výuce je využívána povolená časová tolerance. Rozšířené vyučování je na návrh příslušných předmětových komisí umožněno v tomto školním roce pěti žákům.

VO v době průběhu inspekční činnosti postupoval podle MŠMT schválených UP (3. května 2002 pod čj. 18 455/2002-22).

V HO se vyučuje podle platných učebních osnov, ve VO inspekce shledala, že obsah výuky stanovený platným Vzdělávacím programem VO ZUŠ čj. 15 865/2002-22 je naplňován.

Povinná třídní dokumentace HO je vedena. Její úroveň (včetně studijních plánů, které jsou součástí třídních knih pro individuální vyučování) je sice rozdílná, ale od poslední inspekce došlo ke kvalitativnímu posunu.

Předložená třídní dokumentace VO neprůkazně zachycuje průběh vzdělávání. V některých případech byl zjištěn nesoulad s UP v zařazování žáků do ročníků, v třídních knihách nebylo probírané učivo zaznamenáváno strukturovaně podle UP předepsaných předmětů. Také počet žáků v jednotlivých skupinách je v některých případech mírně pod limitem.

Realizace inspekci sledovaných studijních oborů je v souladu se vzdělávacím programem školy.

Průběh a výsledky vzdělávání v hudebním oboru

V HO vyučuje celkem 28 učitelů 579 žáků. Inspekci bylo hospitováno u šestnácti, v osmnácti vyučovacích jednotkách v předmětech HN, PHV, komorní hra, sborový zpěv, hra na klavír, kytaru, akordeon, housle, zobcovou a příčnou flétnu, klarinet a trubku. Při výběru vyučujících a jednotlivých vyučovaných předmětů bylo přihlédnuto k celkovému složení oboru. Kromě hlavní budovy byla navštívena odloučená pracoviště v ZŠ Jizerská Semily (zkušebna pěveckého sboru Jizerka) a v ZŠ Vysoké nad Jizerou. Poměrně vysoká úroveň výuky většiny hospitovaných lekcí je dána vysokou odbornou a pedagogickou způsobilostí pedagogů a jejich dosavadní pedagogickou i uměleckou praxí.

Žáci byli motivováni především zajímavým výběrem přednesových skladeb, náročností technických i výrazových prostředků a schopností vyučujících je pro zvládnutí vytýčených úkolů získat. Také možnosti veřejného vystoupení či uplatnění v kolektivních formách muzicírování (např. komorní hra, pěvecký sbor) byly pro žáky dostatečnou motivací.

Kvalita studijních plánů obsažených v třídních knihách je rozdílná. Forma zpracování není ředitelem školy určena. Pouze ojediněle obsahují plány v individuální nástrojové výuce výchovně-vzdělávací cíle. Převážně jsou uváděny prostředky tj. výběr skladeb určených k v průběhu školního roku k nastudování. Vyučující přitom respektují specifické zvláštnosti žáků i rozdílnost metodických postupů u jednotlivých hudebních nástrojů. V kolektivních předmětech (HN, PHV) jsou tematické plány velmi pečlivě a zodpovědně zpracovány. Inspekce rovněž nezaznamenala v navštívených hodinách závažnější nedostatky v přípravě vyučujících.

V individuálním vyučování jsou využívány jak tradiční metodické postupy, tak i nové poznatky hudební pedagogiky, zvláště při osvojování návyků a dovedností ve hře na jednotlivé hudební nástroje. Dostatečně velký důraz je kladen na racionální domácí přípravu žáků.

V PHV oproti HN převažovalo účelnější využívání zpěvu. Výraznější aktivity žáků bylo dosaženo především střídáním frontálního a problémového způsobu učení ve skupinách.

Významem i kvalitou převyšující běžnou školní výuku lze hodnotit práci s dětskými sbory. Kromě dvou sborů přípravných rozdělených podle věku dětí, je to sbor Jizerka, dosahující špičkové úrovně díky odbornému vedení a široké podpoře.

Z hlediska psychohygieny vyučování nebyly zjištěny závažnější problémy včetně zvukové izolace učeben. Výjimku tvoří učebna hry na bicí nástroje, která je v některých částech budovy pro ostatní učitele nepříjemným zdrojem hluku.

Materiální podpora výuky vychází ze současného stavu vybavení jednotlivých učeben. V individuální výuce využívají učitelé klavíry i další hudební nástroje, umožňující souhru se žákem i volbu názorných ukázek při procvičování náročnějších úseků studovaných skladeb. V předmětech PHV a HN byla (kromě běžných pomůcek) používána především audiotechnika.

Nesrovnatelně hůře jsou na tom vyučující i žáci na některých odloučených pracovištích jak z hlediska psychohygieny, tak úrovní materiálního vybavení.

Inspekce hodnotí úroveň vzdělávání v HO jako velmi dobrou.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výtvarném oboru

Česká školní inspekce (ČŠI) v průběhu své činnosti sledovala výuku v hlavní budově i v pobočce Vysoké nad Jizerou. Celkem bylo hospitováno ve třech tříhodinových blocích u třech učitelek. Obor zajišťuje výtvarné vzdělávání pro žáky velké spádové oblasti, a proto rozvrh i věkové složení jednotlivých skupin musí zohledňovat jejich dojíždění.

Na základě zhlédnutých lekcí inspekce zjistila, že bezprostřední příprava na vyučování, volba témat a z toho plynoucí úvodní motivace vychází především z odborných a pedagogických zkušeností učitelek. Stávající prostorové podmínky v hlavní budově školy i na pobočce dovolují v omezené míře plnění platného vzdělávacího programu. Tematické plány jsou zpracovávány po měsících nebo formou výtvarných řad a projektů. Všechny UP předepsané předměty jsou učeny, v třídních knihách však nebylo v souladu označování vyučovaných předmětů.

V oblasti psychohygienických podmínek ČŠI zaznamenala velkou snahu vyučujících o udržení zájmu žáků i o pravidelnou docházku na výuku.

Hospitované hodiny byly zaměřeny na prostorovou tvorbu (modelování a práci v materiálu). V průběhu výuky byly převážně používány tradiční metody a formy. Ve vyučovací jednotce zaměřené na modelování reliéfu učitelka vedla skupinu starších žáků k respektování správných pracovních postupů, ve skupinách mladších žáků vyučující kladly důraz na experimentaci a poznávání pracovního materiálu. Ve všech lekcích výstupy odpovídaly věku žáků, nebyla v jejich projevu potlačována osobitost. Vystupování učitelek při korekturách bylo přiměřeně citlivé, jedna z hospitací však ukazovala na menší pedagogické zkušenosti a omezení možností zapříčiněných stávajícími materiálně-technickými podmínkami pracoviště.

Vyučující průběžně hodnotily postupy i výsledky výtvarné práce žáků, málo využívaly vzájemného porovnávání výstupů, sebehodnocení žáků nebylo zaznamenáno.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výtvarném oboru jsou průměrné.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Škola používá vlastní evaluační nástroje, nemá je však popsány a systematicky zpracovány. Její zaměření a velikost umožňují analyzovat výsledky výchovně-vzdělávacího procesu rozbořením žakovských vystoupení a prezentací.

Inspekce hodnotí průběh vzdělávání a výchovy v HO a VO velmi dobře.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

V inspekci předloženém Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol (čj. 20 591/2002-21) nejsou uvedena v současnosti užívaná odloučená pracoviště (ZŠ Jizerská 564, Semily, KC GOLF, Vejvarovo nábřeží 199, Semily a pobočka ZŠ Košťálov). Naopak jsou zde navíc uvedeny adresy pracovišť v Semilech (Husova 82, Na Olešce 199 a Špindlerova 483).

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina č.j.: 42/a/4/2001 ze dne 15. 6. 2001.

2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 20 591/2002-21 ze dne 22. 7. 2002.
3. Potvrzení ve funkci ředitele ze dne 20. 4. 2000.
4. Třídní knihy pro skupinové vyučování HO a VO (2002/2003).
5. Třídní knihy pro individuální vyučování HO (2002/2003).
6. Katalogy o průběhu studia – HO a VO.
7. Rozvrh hodin vyučovaných skupin a individuálně vyučovaných žáků (2002/2003).
8. Inspekční zpráva čj. 083 82/99-4017.
9. Výkazy žáků a vyučovacích hodin (2002/2003).
10. Protokoly o komisionálních zkouškách (2001/2002).
11. Podkladová inspekční dokumentace.
12. Výroční zpráva ZUŠ (2001/2002).
13. Hospitační záznamy inspektorů.
14. Výtvarné práce žáků.

ZÁVĚR

ZUŠ Semily úspěšně navazuje na hudební a výtvarné tradice široké spádové oblasti. ČŠI měla možnost po dobu deseti let průběžně sledovat jak výsledky vzdělávání a výchovy v jednotlivých oborech, tak i postupné řešení personálních a materiálně-technických podmínek výuky.

Škola má stabilizovaný a kvalifikovaný pedagogický sbor, který skýtá záruku kvalitní výchovně-vzdělávací práce.

Tomu neodpovídají materiálně-technické, zejména prostorové podmínky, které si vynucují zřízení neúměrného množství odloučených pracovišť, komplikujících vzájemnou provázanost jednotlivých oborů i řídicí a kontrolní činnost.

Hudební obor charakterizuje vyrovnaná úroveň vyučování hře na jednotlivé hudební nástroje i dalších navazujících předmětů. Celostátního srovnání dosahuje dlouhodobě pěvecký sbor Jizerka.

Ve výtvarném vzdělávání je v současné době charakteristická velká snaha vyučujících o postupné zlepšování úrovně průběhu i výstupů výchovně-vzdělávací práce.

Od poslední inspekce se vedení školy podařilo alespoň částečně zkvalitnit vedení povinné dokumentace. Nebylo realizováno doporučení ustavit alespoň jednoho zástupce ředitele.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Jan Svoboda	v. r.
Členové týmu	PaedDr. Jana Langerová	v. r.

Další zaměstnanci ČŠI

Kontrolní pracovnice Lenka Jonášová

V Jablonci nad Nisou dne 5. prosince 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 127. prosince 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Jiří Kurfiřt	v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	6. ledna 2003	083 01/02-4017
Zřizovatel	6. ledna 2003	083 02/02-4017

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány